

Wykład z

Prawa Karnego

Wykonawczego

Lublin, 17.03.2020 r.

POSTĘPOWANIE WYKONAWCZE

Postępowanie wykonawcze

- Przepisy dotyczące tego postępowania mają charakter organizacyjno-ustrojowy i procesowy.
- Z ich brzmienia można wyprowadzić kilka podstawowych zasad prawa karnego wykonawczego:
 - Zasada bezzwłocznego wszczęcia postępowania wykonawczego;
 - Zasada sądowej kontroli pozasądowych organów postępowania wykonawczego;
 - Zasada podporządkowania sądowi procesu wykonywania orzeczeń;
 - Zasada elastycznej modyfikacji kar i innych środków penalnych w postępowaniu wykonawczym.

Postępowanie wykonawcze

- Regulacje zagadnień postępowania wykonawczego znajdują się w Kodeksie karnym wykonawczym, a także w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – *Regulamin urzędowania sądów powszechnych*.
- Należy także pamiętać o regulacjach art. 1 par. 2 k.k.w., zgodnie z którym w postępowaniu wykonawczym w kwestiach nieuregulowanych w k.k.w. stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k.

Postępowanie wykonawcze

- Według art. 1 § 1 k.k.w. wykonywanie: orzeczeń w postępowaniu karnym, w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe i w postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności odbywa się według przepisów niniejszego kodeksu, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- Kodeks karny wykonawczy po nowelizacji z dnia 16 września 2011 r. stanowi, że postępowanie wykonawcze wszczyna się bezzwłocznie, gdy orzeczenie stało się wykonalne (art. 9 § 1 k.k.w.).
- Wyrok oraz postanowienia wydane w trybie art. 420 k.p.k. stają się wykonalne z chwilą uprawomocnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 9 § 2 k.k.w.).
- Postanowienie w postępowaniu wykonawczym staje się wykonalne z chwilą wydania, chyba że ustawa stanowi inaczej lub sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie (art. 9 § 3 k.k.w.).
- Złożenie wniosku o wydanie postanowienia w postępowaniu wykonawczym nie wstrzymuje wykonania orzeczenia, którego wniosek dotyczy, chyba że sąd, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, postanowi inaczej. Postanowienie w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia nie wymaga uzasadnienia (art. 9 § 4 k.k.w.).

WYKONYWANIE ORZECZEŃ

- K.k.w. **kładzie nacisk na aspekt wykonalności orzeczenia**, a nie na jego prawomocność z uwagi na specyfikę regulacji zawartych w jego zapisach, w których unormowane jest postępowanie wykonawcze, dotyczących nie tylko wyroków, ale i postanowień.
- Co do zasady wyrok (ale i postanowienie wydane w trybie art. 420 k.p.k.) staje się wykonalne z chwilą, gdy się uprawomocnia. Natomiast postanowienie, ale i tu tylko co do zasady, w postępowaniu wykonawczym jest wykonalne z chwilą wydania.
- Od tych reguł istnieją wyjątki. W wielu sytuacjach orzeczenie, mimo że jest prawomocne, nie będzie podlegało wykonaniu:
 - **Art. 15 § 2. k.k.w.** - Jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca postępowanie wykonawcze, a w szczególności jeżeli nie można ująć skazanego albo nie można wykonać wobec niego orzeczenia z powodu choroby psychicznej lub innej przewlekłej, ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się w całości lub w części na czas trwania przeszkody.
 - **Art. 127 k.p.k.** - Wniosek o przywrócenie terminu nie wstrzymuje wykonania orzeczenia, jednakże organ, do którego wniosek złożono, lub organ powołany do rozpoznania środka zaskarżenia może wstrzymać wykonanie orzeczenia; odmowa wstrzymania nie wymaga uzasadnienia.

WYKONYWANIE ORZECZEŃ

- **Art. 164. § 1. k.k.w.** - Okres do 6 miesięcy przed przewidywanym warunkowym zwolnieniem lub przed wykonaniem kary stanowi, w miarę potrzeby, czas niezbędny na przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu, zwłaszcza dla nawiązania kontaktu z kuratorem sądowym lub podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1. Okres ten ustala, za zgodą skazanego, komisja penitencyjarna.
- **Art. 164. § 2. k.k.w.** Okres, o którym mowa w § 1, może również wyznaczyć sąd penitencyjarny w postanowieniu o udzieleniu lub odmowie warunkowego zwolnienia, jeżeli uzna to za niezbędne.
- Przepis art. 164 par. 2 k.k.w. przewiduje zatem szczególną sytuację, kiedy orzeczenie (postanowienie) prawomocne nie podlega wykonaniu. Jest tak w przypadku, gdy sąd penitencyjarny, udzielając skazanemu warunkowego zwolnienia, wyznaczył czas niezbędny do przygotowania skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Postanowienie takie staje się wykonalne z chwilą upływu tego czasu, nie zaś z chwilą uprawomocnienia.

WYKONYWANIE ORZECZEŃ

- Zasada bezzwłocznego wszczęcia postępowania wykonawczego w świetle doświadczeń związanych z wykonywaniem kary pozbawienia wolności jest często **iluzoryczna**. Kolejka oczekujących na wykonanie tej kary to kilkudziesięciotysięczna populacja. Okres oczekiwania na możliwość jej wykonania to często kilka lat. Praktyka bezlitośnie weryfikuje nawet najlepsze założenia doktrynalne.

Koniec